

ת"פ 21633/04/17 - מדינת ישראל נגד ירון עודי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו
ת"פ 21633-04-17 מדינת ישראל נ' עודי

לפני כבוד השופט בני שגיא
המאשימה
מדינת ישראל
על-ידי ב"כ עו"ד קלאודיה בילנקה
נגד
הנאשם
ירון עודי
על-ידי ב"כ עו"ד ענבר פלש שם-טוב

גזר דין

כללי

1. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן המחזיק שני אישומים, בעבירות של דרישת נכס באיומים, לפי סעיף 404 רישא לחוק העונשין תשל"ז-1977 (להלן - **חוק העונשין** או **החוק**) (באישום הראשון); ובעבירת שוד, לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין (באישום השני).
 2. הצדדים לא הגיעו להסכמה לעניין העונש, והנאשם הופנה לשרות המבחן עובר לשמיעת טיעוני הצדדים. כעת, מונחים על שולחני ארבעה תסקירים שנערכו בעניינו של הנאשם.
 3. **על-פי עובדות האישום הראשון**, ביום 16.3.2017 בשעה 14:50 או בסמוך לכך, הגיע הנאשם באמצעות רכב מסוג שברולט מליבו מ.ר. 11-183-66 לסניף בנק מזרחי-טפחות ברחוב המשביר 19 בחולון (להלן - **הבנק**). הנאשם ניגש אל עמדת הכספר, הגיש לפקיד הבנק ד.י. (להלן - **המתלונן 1**) תיק קטן בצבע אפור, סיפר לו שהוא חולה סרטן, ואמר לו "**שים את כל הכסף שיש לך במגירה אצלי בתיק בשקט בשקט**". בתגובה, ונוכח חששו מפני הנאשם, הכניס המתלונן 1 לתיק סך של 6,020 ₪ והעבירו לידי הנאשם. בהמשך לכך, עזב המתלונן 1 את העמדה, והנאשם נכנס אל תוך העמדה וניסה לפתוח את מגירת הכסף אשר במקום, ללא הועיל. הנאשם פנה לפקידת הבנק א.ג. (להלן - **המתלוננת 2**) אשר עמדה אותה עת בעמדה הסמוכה, ואיים עליה שלא כדון: "**תפתחי את הלמטה ותביאי את הכסף**". בתגובה, השיבה המתלוננת 2 לנאשם שאין ברשותה כסף, ונמלטה מהמקום בבהלה. קצין הביטחון של הבנק, כ.ת. אשר הגיע אותה עת לאולם קבלת הקהל, הורה לנאשם לעזוב את העמדה על אתר ופתח עבורו את דלת הכניסה לבנק. אז, תקף הנאשם את קצין הביטחון בכך שדחף אותו בצאתו מן הבנק.
- באישום זה הורשע הנאשם, כאמור, בעבירה של דרישת נכס באיומים.

4. **על-פי עובדות האישום השני**, עובר ליום 28.3.2017 בשעה 12:53, במועד מדויק שאינו ידוע

למאשימה, גמלה בלבו של הנאשם ההחלטה לשדוד את סניף בנק לאומי ברחוב הר ציון 106 בתל-אביב - יפו. לשם כך, הצטייד הנאשם בכובע שחור, משקפי שמש כהים ופתק הנושא את הכיתוב: "**זה שוד יש לי אקדח, אני רציני, אין לי מה להפסיד**". ביום 28.3.17 בשעה 12:53 או בסמוך לכך, הגיע הנאשם לבנק, כשהוא חובש לראשו את הכובע השחור ומרכיב את משקפי השמש. הנאשם נטל פתק ממכונת ניהול התורים, ובהגיע תורו - ניגש אל עמדת הכספר והגיש לפקיד הבנק ב.פ. (להלן - **המתלונן 3**) את הפתק. הנאשם הורה למתלונן 3 לקחת מעטפה חומה אשר הייתה בעמדה ולהכניס לתוכה שטרות של ₪ 200 ו-100 שאינם מסומנים. בתגובה, נוכח חששו מפני הנאשם, הכניס המתלונן 3 לתוך המעטפה סך של ₪ 16,635, והנאשם נטל את המעטפה ונמלט מהבנק.

באישום זה הורשע הנאשם, כאמור, בעבירה של שוד.

תסקירי שירות המבחן

5. תסקירי שרות המבחן כוללים התייחסות לנתוניו של הנאשם, כמו גם לניסיונות לשלבו בהליך שיקומי, והכל כפי שיפורט להלן.
6. הנאשם בן 51, נשוי ואב לילדה בת 6 ולתינוק בן מספר חודשים, בעל השכלה של 12 שנות לימוד, ושירת שירות צבאי מלא בחיל הים, בתפקיד מכונאי. לאורך השנים התקשה הנאשם לשמור על רצף תעסוקתי, עבר בשלב מסוים תאונת דרכים, ולאחר תהליך שיקום שנמשך שנה, החל לעבוד בעבודות מזדמנות, לצד שימוש בסמים, בעיקר מסוג הרואין, ולצד מעורבות פלילית נוספת. הנאשם תיאר את האווירה במשפחת המוצא כאווירה מתוחה ורווית קונפליקטים, כאשר לאורך השנים ידעה המשפחה טרגדיות לא מעטות (פטירת אחותו ממחלה קשה והתאבדות אחיו שהיה מכור לסמים במהלך מעצרו). הנאשם נישא לפני כשש שנים, אשתו בת 32, ואף היא עברה בעבר הליך שיקום למכורים לסמים. הקשר בין השניים מאופיין בחום, אהבה ותמיכה הדדית.
7. הנאשם תיאר כי ביצע את העבירות על רקע צבירת חובות, חלקם לגורמים בשוק האפור, וזאת נוכח התנהלות כלכלית בעייתית, אי יציבות תעסוקתית, ושימוש ללא רשות באמצעי תשלום של אביו. הנאשם הסביר כי הדברים נעשו גם נוכח רצונו לשמור על דימויו החיובי בעיני סביבתו הקרובה.
8. **במסגרת התסקיר הראשון**, ציינה קצינת המבחן כי הנאשם לוקח אחריות מלאה על ביצוע העבירות ומביע חרטה, ואף מעוניין להשתתף בהליך גישור של פוגע ונפגע, המתקיים בשירות המבחן. עוד צוין, כי הנאשם מגלה מודעות ראשונית לקשייו, ומתחיל להתבונן בביקורתיות על התנהגותו לאורך השנים, תוך הבנה כי עליו לערוך שינוי בחייו, לשמור על ניקיון מסמי רחוב ולהשתלב בטיפול אינטנסיבי ומעמיק, במסגרתו יוכל לרכוש כלים להתמודדות במצבי דחק. לצד הרצון לעבור טיפול, צוין בתסקיר שרות המבחן כי לנאשם נטייה אמביוולנטית לטיפול, ועל כן התהליך הטיפולי יהיה איטי ומורכב. לאורך השנים טופל הנאשם במרכז "יסעור" ביפו, ומהשיחה שעלתה עם גורמי הטיפול במרכז, עלה כי הנאשם הקפיד לשתף פעולה, וכן הקפיד על נטילת טיפול תרופתי, ומסר בדיקות שתן נקיות לאורך השנים. יחד עם זאת, הנאשם נמנע מלהשתלב בטיפול פרטני מעמיק ארוך טווח. שרות המבחן התרשם כי בנקודת הזמן בה נערך התסקיר הראשון, יש מקום לנסות לשלב את הנאשם בהליך טיפולי פרטני, לצד המשך שיתוף הפעולה שלו במרכז "יסעור".

במסגרת התסקיר השני, צוין כי הנאשם שולב בטיפול פרטני במרכז "יסעור", הקפיד להגיע למפגשים כמו גם לבדיקות השתן שנמצאו נקיות. שרות המבחן התרשם כי הנאשם משקיע משאבים רגשיים ואחרים בתהליך, ומביע מוטיבציה לשינוי, ועל כן המליץ על העמדתו בצו מבחן לצד הטלת צו של"צ - עונש אשר לא יחשוף את הנאשם לגורמי סיכון בתוך בית המאסר.

בישיבת בית המשפט שהתקיימה ביום 7.10.18, ציינה באת-כוח המדינה, כי אף שהתסקיר השני כולל המלצה סופית, נראה כי מדובר בהליך טיפולי בוסרי, ויש מקום להמשיך לעקוב אחר הנאשם עוד טרם שמיעת הטיעונים לעונש. עמדה זו התקבלה על ידי, ועל כן הוריתי על המשך מעקב אחר הנאשם, ועריכת תסקיר משלים.

מהתסקיר השלישי עלה כי הנאשם חזר להשתמש בסמי רחוב, ואף הסתיר עובדה זו כאשר זיף מספר בדיקות שתן (לפחות חמש). בבירור שנערך עם הנאשם הוכחו הדברים על-ידו. בהמשך, הודה הנאשם כי השתמש בסם מסוכן מסוג "קוקאין". הנאשם התקשה להסביר את הסיבות הספציפיות לחזרה לשימוש בסם, ותלה זאת בקשייו להכיל את השלכות הפגיעות שחוזה בילדותו. הנאשם אף נמנע ממסירת מספר בדיקות שתן (לטענתו, על רקע בעיה רפואית). שרות המבחן ציין כי לצד שיתוף הפעולה של הנאשם, נראה כי בפועל הוא מתקשה להיעזר בגורמי הטיפול לצורך ייצוב מצבו הנפשי וההתמכרותי, וקושי זה לבסס קשר מיטיב עם גורמי הטיפול, נלמד אף מזיוף בדיקות השתן. הנאשם אמנם הגיע למרכז "יסעור", ואף החל בטיפול תרופתי, אולם בשל התנודות הקיצוניות במצבו הרגשי וההתמכרותי, לרבות לחזרתו לשימוש בסמי רחוב במהלך תקופת הדחייה, שרות המבחן הביע ספקנות לגבי יכולתו של הנאשם להמשיך בהליך השיקום, כמו גם לגבי יעילות הטיפול לצורך הפחתת הסיכון להישנות עבירות בעתיד. עוד צוין בתסקיר, כי במידה ובית המשפט ימצא לנכון לדחות את ההחלטה בעניינו של הנאשם, פעם נוספת, יוכל שרות המבחן להוות עבור הנאשם גורם מלווה ומדריך, ולהגיש המלצתו בתום שלושה חודשים.

בתסקיר הרביעי והאחרון מיום 15.9.2019, צוין כי הנאשם שולב לאחרונה בטיפול פרטני ממוקד בטרומה שחוזה בילדותו, מקפיד להגיע למפגשים, משתף בחוויות חייו באופן כן ופתוח ונעזר באופן מיטבי במרחב הטיפולי. הנאשם אף ממשיך להגיע למרכז "יסעור" לצורך נטילת טיפול תרופתי ומתן בדיקות שתן אולם ביטל הסכמתו לכך שגורמי הטיפול במרכז "יסעור" ימסרו לשירות המבחן מידע על התקדמותו, וזאת על רקע חוסר אמון בגורמי הטיפול. עוד צוין, כי בדיקות השתן האחרונות שמסר הנאשם לשירות המבחן מעידות על שימוש בסם מסוג קנאביס, אולם הנאשם הכחיש הדברים. הגם שקצינת המבחן התרשמה כי הנאשם מתקשה לייצב מצבו ההתמכרותי ומתנהל באופן מניפולטיבי וקורבני, היא ציינה כי חלה התמתנות משמעותית במעורבות פלילית אשר באה לידי ביטוי, בין היתר, בכיבוד תנאי מעצרו באיזוק אלקטרוני. לעמדת שירות המבחן, הטלת עונש מאסר בפועל על הנאשם בעת הנוכחית עלולה להוביל לרגרסיה במצבו. לסיכום, המלצת שירות המבחן היא העדפת אפיק השיקום והעמדת הנאשם בצו מבחן לצד הטלת צו של"צ.

ראיות לעונש

9. **מטעם המאשימה** הוגש גיליון הרשעותיו של הנאשם, ממנו עולה כי מעורבותו בפלילים החלה בשנות ה-20 לחייו, ולחובתו עבר פלילי עשיר בשורה ארוכה של עבירות סמים, רכוש ואלימות. הנאשם ריצה בעברו מאסרים רבים וממושכים מאחורי סורג ובריח, על רקע עבירות דומות לאלו שבעניינו.

10. **מטעם הנאשם** הוגשו מסמכים רפואיים בעניינה של רעיית הנאשם, וכן מסמכים המתארים את מצבה הנפשי והשפעת ההליך הפלילי על בני המשפחה.

כמו כן, הוגשו מסמכים המפרטים אודות מצבו הנפשי של הנאשם בעקבות טראומה שחוה בילדותו ומעריכים את השפעת הטיפול שניתן לו.

ההגנה אף הגישה מסמכים המעידים על מצבו הכלכלי הדחוק של הנאשם; אישורי העסקה ומכתב פיטורין; תלושי שכר; ואישורי השכלה.

בנוסף, הוגשו מסמכים המעידים על מצבה הרפואי הקשה של אמו של הנאשם, אותה סעד. יצוין, כי מאז מועד הטיעונים לעונש נפטרה אמו של הנאשם.

11. **רעייתו של הנאשם** העידה כי הייתה בעברה מכורה לסמי רחוב וכי לאחר היכרותה את הנאשם, הוא תמך בה וסייע לה להשתקם וכיום היא מטופלת במרכז לגמילה, עובדת ומתאמצת לנהל חיי שגרה נורמטיביים ככל האפשר. בנוסף, מתמודדת עם בעיות רפואיות וסובלת ממחלה אשר מקשה על תפקודה היומיומי. העדה תיארה את הקשר המיוחד והדוק של הנאשם עם בתו ואת הקושי הרב שהיא חווה בהיעדרו. כן סיפרה אודות הטיפול המסור שהעניק להוריו החולים, ועל תמיכתו החשובה בבני המשפחה. העדה אף הזכירה מקרה אלים שאירע בעבר בגין הסתבכותו של הנאשם עם גורמים עבריינים. התקווה היא כי ההליך הפלילי יבוא לסיומו וכי הנאשם יחזור לנהל אורח חיים נורמטיבי ומסודר.

טיעוני הצדדים לעונש

12. **באת-כוח המדינה** עמדה בטיעוניה על חומרת מעשיו של הנאשם, על הפגיעה בערכים המוגנים, על התחושות הקשות המותירות מעשים כגון אלה בליבם ובנפשם של קורבנות העבירה, ועל סכומי הכסף הלא מבוטלים שגרף הנאשם בשני האירועים (₪ 6,020 ו-₪ 16,635). עוד הוסיפה, כי שוד באמצעות פתק הוא שוד לכל דבר ועניין. לשיטת התביעה, מתחם העונש ההולם באישום הראשון צריך לנוע בין 10 חודשי מאסר לבין 24 חודש מאסר, ומתחם העונש באישום השני צריך לנוע בין 12 חודשי מאסר לבין 36 חודשי מאסר. התובעת ביקשה שלא לסטות ממתחמי הענישה המקובלים בעבירות אלה, שכן הנאשם לא נרתם ונתרם מההליך השיקומי-טיפולי, כפי שהיה מצופה ממנו. בסיכומו של טיעון, עתרה התובעת למקם את הנאשם במחצית המתחם לו טענה, וזאת לצד רכיבי ענישה נלווים, לרבות פיצויים לטובת נפגעי העבירה.

13. **באת-כוח הנאשם** התייחסה בטיעוניה להודאת הנאשם וקבלת האחריות; הבעת החרטה; החיסכון בזמן השיפוטי; פער הזמנים המשמעותי מאז הרשעתו האחרונה; העובדה כי המעשים לא לוו באלימות; בוצעו על רקע המשברים האישיים שעברו על הנאשם בחייו והמצוקה הכלכלית אליה נקלע בשל הצורך שלו לסעוד את אביו ז"ל, לרבות הסתבכותו עם גורמים בשוק האפור; הדרדרות מצבה הנפשי של בתו מאז מועד מעצרו; וניסיונותיו הרבים של הנאשם לחזור למוטב, לטפל בעצמו ולהשתקם.

באת-כוח הנאשם התייחסה אף לתקופה הארוכה בה מוחזק הנאשם במעצר באיזוק אלקטרוני (למעלה משנתיים) ולשמירת התנאים המגבילים בקפדנות.

לעניין אפשרות השיקום, ביקשה הסניגורית לאפשר לנאשם להשלים את הליך השיקום המצוין בתסקיר שירות

המבחן האחרון, שכן היתרונות בשיקום על פני מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה רלוונטיים לנאשם, לבני משפחתו ולחברה כולה.

בסופו של טיעון, עתרה הסניגורית להטלת עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. בהקשר זה ציינה, כי היא סבורה שישנן משרות שניתן לבצען בישיבה נוכח מצבו הרפואי של הנאשם.

14. בדבריו האחרונים, **טען הנאשם** כי הוא מתחרט מעומק ליבו ונשמתו על מעשיו וכי הדבר היחיד שהוא רוצה הוא לשוב ולנהל אורח חיים נורמטיבי, לפרנס את משפחתו ולדאוג לרעייתו היקרה ולבתו הקטנה שמתפללת שאביה ישוב הביתה. הנאשם אף ציין כי הוא מעוניין לטפל במשברים האישיים שחווה בעברו והוא אף השתלב במסגרת שמצא ביוזמתו.

דין והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם

15. כתב האישום אוחד שני אישומים: הראשון, מייחס לנאשם עבירה של דרישת נכס באיומים; והשני, עבירה של שוד. לשיטת התביעה, יש לראות כל אחד מהאישומים כ"אירוע" נפרד לצורך קביעת המתחם, וההגנה לא חלקה על כך בטיעוניה. משכך, ייקבעו שני מתחמים שונים, אף אם סקירת הפרמטרים תעשה במשותף נוכח הדמיון בין האירועים.

בעת קביעת המתחמים, אתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות, מידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה הנהוגה והנסיבות הקשורות בביצוע העבירות.

16. מעשיו של הנאשם חמורים, והיה בהם כדי לפגוע בכל אותם ערכים מוגנים עליהם עמדה התובעת, הן בהיבט הרכושי, והן בהיבט של פגיעה בתחושת הביטחון האישי של עובדי הבנק, על כל המשתמע מכך. אף שנכון אני לקבוע כי אין המדובר במעשים מתוחכמים או כאלה שרף האלימות הגלום בהם גבוה באופן מיוחד, עדיין - הן באישום הראשון ובוודאי באישום השני - מדובר במעשים אשר פגיעתם בערכים המוגנים היא בעוצמה לא מבוטלת. באותו אופן, אני רואה גם את סכומי הכסף שגרף הנאשם לכיסו, שאינם גבוהים באופן מיוחד, אך לא ניתן לומר כי מדובר בסכומים זניחים.

17. הנאשם הגיע בשני המקרים לסניפי הבנק וניגש ישירות לפקידים כשהוא מצויד מבעוד מועד בתיק (על פי האישום הראשון); ובכובע, משקפי שמש ופתק (על פי האישום השני), אשר יאפשרו את ביצוע העבירות ואף יקשו על זיהויו. גם אם לא מדובר בתכנון מתוחכם ומסובך, אין לראות בכך אירוע ספונטני.

18. מבחינת הנזק הפוטנציאלי, הן אירועים של דרישת נכס באיומים והן אירועי שוד, הם מסוג המקרים המגיעים תכופ לפתחם של בתי המשפט, כאשר המשותף לכל אותם אירועים, חמורים יותר או חמורים פחות, הוא האימה האופפת את קורבן העבירה, אשר אינו יודע להיכן יכול להתפתח האירוע, האם השודד מצויד בנשק, ומהן כוונותיו האלימות. מכאן, שכאשר מדובר בעבירות אשר מבוצעות לאור יום במהלך שעות הפעילות של הבנק, הרי שקיימת אפשרות להתלקחות אלימה, אשר איננה תלויה רק בנאשם אלא גם בתגובת הציבור הנוכח במקום. הדברים נכונים גם לגבי פוטנציאל הנזק הכלכלי שיכול להיגרם לבנק, שכן הנאשם אינו יכול לדעת עם אילו סכומי כסף יצא מהבנק בסופו של יום.

מבחינת הנזק הקונקרטי, הרי שמעשים כגון אלה בהם הורשע, מטילים, מטבע הדברים, אימה על עובדי הבנק, כאשר במקרה דנן, ועל פי עובדות האישום הראשון, יש לזכור כי הנאשם דחף את קצין הביטחון. לכך יש להוסיף את הנזק הכלכלי שנגרם לבנקים שעומד על סך של 22,655 ₪, ואת העובדה כי סכום זה לא הושב עד היום.

19. במקרים כגון אלה, וכך נקבע ביחס לעבירת השוד, מתחייב רף ענישה מרתיע, וככלל - מאסר בפועל (ראה והשווה: ע"פ 6752/10 טרושוילי נ' מדינת ישראל (5.4.2011)).

20. באשר לפסיקה הנוהגת בגין עבירה של **דרישת נכס באיומים**, ראיתי את פסקי הדין הבאים כרלוונטיים:

ת"פ (מחוזי ת"א) 57293-08-16 **מדינת ישראל נ' אל חלה** (23.11.2017) - שם דובר על נאשם בגיר-צעיר, אשר הורשע על יסוד הודאתו בעבירה של דרישת נכס באיומים (רישא), עת דרש מהמתלונן באיומים ליתן לו כסף, ובכך קיבל לידיו 1,100 ₪. לנאשם עבר פלילי. בית המשפט קבע **מתחם שנע בין 5-12 חודשי מאסר**, והשית על הנאשם 6 חודשי מאסר בפועל, שירוצה באופן מצטבר לעונש המאסר בין 9.5 חודשים שהוטל על הנאשם בגין הרשעתו הנוספת.

ת"פ (מחוזי חי') 30138-10-15 **מדינת ישראל נ' נגוסה** (28.2.2016) - שם דובר על נאשם, בעל עבר פלילי, שהורשע על יסוד הודאתו בעבירה של דרישת נכס באיומים (סיפא). הנאשם סירב לשלם לנהג מונית עבור השירות. לאחר שנהג המונית דחף אותו מתוך המונית החוצה, אחז הנאשם בחפץ חד, איים עליו ודרש ממנו כסף. בית המשפט קבע **מתחם של 8-18 חודשי מאסר**, והשית על הנאשם 12 חודשי מאסר בפועל.

ת"פ (מחוזי ב"ש) 3966-04-15 **מדינת ישראל נ' אלאעסם** (1.2.2016) - שם דובר על נאשם, נעדר עבר פלילי, שהורשע על יסוד הודאתו בעבירה של דרישת נכס באיומים (רישא). המתלונן העסיק את הנאשם בתור שומר בשלושה אתרי בניה. כשהושלמה הבניה באחד האתרים, הודיע לו המתלונן כי השכר מעתה ואילך יהיה עבור שני אתרי בניה. בתגובה לכך, איים הנאשם על המתלונן, הורה לפועלים להפסיק לעבוד, נטל פטיש ואיים לשבור את שלד המבנה. בשל חששו של המתלונן, שילם לנאשם את מלוא השכר. בית המשפט קבע **מתחם שנע בין 6-14 חודשי מאסר** והשית על הנאשם 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות.

ת"פ (מחוזי ת"א) 11249-08-14 **מדינת ישראל נ' פרינץ** (21.2.2012) - שם דובר על נאשם שהורשע על יסוד הודאתו בעבירה של דרישת נכס באיומים. הנאשם הגיע לקיוסק ודרש מהמתלונן את הכסף המצוי בקופה, תוך שהוא חושף בפניו חפץ חד שהיה מונח בכיסו. בשל חששו, מסר לו המתלונן סך של 700 ₪. בית המשפט קבע **מתחם שנע בין 9-24 חודשי מאסר** והשית על הנאשם 18 חודשי מאסר בפועל נוכח העובדה שלנאשם הרשעה קודמת בעבירות רכוש ואלימות.

ת"פ (השלום ראשל"צ) 45350-07-14 **מדינת ישראל נ' אלימלך** (20.11.2014) - שם דובר על נאשם שהורשע על יסוד הודאתו בעבירה של דרישת נכס באיומים לאחר שניגש לפקידת בנק ומסר לה פתק בו נכתב: "תביאי לי את הכסף ותהיי בשקט". הפקידה הגיבה בצרחה אשר הבריחה את הנאשם מהבנק. עברו הפלילי של הנאשם כלל שני כתבי אישום קודמים, שהאדם הסתיים ללא הרשעה והשני הסתיים בעונש של קנס ומע"ת. בית המשפט קבע **מתחם שנע בין 6-18 חודשי מאסר**. בית המשפט גזר על הנאשם 9 חודשי מאסר בפועל.

ת"פ (השלום ת"א) 6714-06-14 **מדינת ישראל נ' זינגר** (20.11.2019) - שם דובר על נאשם שהורשע על יסוד הודאתו במסגרת הסכמה דיונית בביצוע עבירה של דרישת נכס באיומים (רישא) בכך שאיים על המתלונן

בצוותא חדא עם אחרים על-מנת לדרוש ממנו כספים בסכומים לא מבוטלים. בית המשפט קבע **מתחם שנע בין 20-6 חודשי מאסר**, ומצא לחרוג לקולא מהמתחם בשל נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן והעמיד את עונשו אל הנאשם על צו של"צ וצו מבחן.

21. במסגרת סקירת מדיניות הענישה הנהוגה בגין עבירה של **שוד**, ראיתי את פסקי הדין הבאים כרלוונטיים:

ע"פ 7537/16 **מזרחי נ' מדינת ישראל** (30.1.2017) - שם דובר על נאשם, בעל עבר פלילי שהתיישן, אשר הורשע על יסוד הודאתו בביצוע עבירה של שוד כשהוא לובש מעיל, חבוש בקסדה ומרכיב משקפי שמש ומצויד בשקית. הנאשם פנה לפקידה ואמר לה "זה שוד, יש לי אקדח תביאי לי את הכסף". הנאשם שדד ₪ 3,700 ונמלט מהמקום. בית המשפט קבע **מתחם שנע בין 12-42 חודשי מאסר** והשית על הנאשם 24 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש.

ע"פ 1702/16 **מדינת ישראל נ' שושני** (17.5.2016) - שם דובר על נאשם בעל עבר פלילי מכביד, אשר הורשע בביצוע עבירה של ניסיון שוד באמצעות פתק. הנאשם נכנס לסניף הדואר כשהוא לובש במעיל, כובע צמר ומשקפי שמש, העביר פתק לפקידה ובו נכנס שמדובר בשוד ושהוא חמוש באקדח. הפקידה לחצה על לחצן המצוקה ועובדי הבנק הסניף עיכבו את הנאשם עד להגעת המשטרה למקום. בית המשפט השית על הנאשם 12 חודשי מאסר בפועל וכן הופעל עונש מאסר מותנה בן 12 חודשים שהוטל על הנאשם בתיק אחר באופן מצטבר. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה על קולת העונש והעמיד את עונשו של הנאשם על 36 חודשי מאסר בפועל (24 חודשי מאסר בפועל ובנוסף 12 חודשים בגין הפעלת המאסר המותנה).

ע"פ 6262/15 **גירגין נ' מדינת ישראל** (15.11.2017)(להלן - **עניין גירגין**) - שם דובר על נאשם שהורשע על יסוד הודאתו, בין היתר, בביצוע עבירות של שוד באמצעות פתק. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם שנע בין 15-42 חודשי מאסר** (לכל אירוע) והשית על הנאשם 5 שנות מאסר לריצוי בפועל בגין חמשת האישומים שיוחסו לו. בית המשפט העליון דחה את ערעורו.

ע"פ 3929/15 **יצחק נ' מדינת ישראל** (2.11.2015) - שם דובר על נאשם שהורשע בעבירה של שוד באמצעות פתק, במהלכו שדד ₪ 10,780. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם שנע בין 12-36 חודשי מאסר** והשית עליו 22 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון דחה את ערעורו.

ע"פ 1326/14 **מחאג'נה נ' מדינת ישראל** (2.6.2014) - שם דובר על נאשם, נעדר עבר פלילי, שהיה בן 20 בעת ביצוע עבירה של שוד בסניף דואר כשבידו אקדח-דמה. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם שנע בין 18-42 חודשי מאסר** והשית עליו עונש של 24 חודשי מאסר בפועל. בהקשר זה יצוין כי הנאשם השיב את הכסף לבעליו (₪ 6,650) למרות מצוקתו הכלכלית. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש.

ע"פ 5940/13 **ימין נ' מדינת ישראל** (7.1.2014) - שם דובר על אירוע אחד של שוד בנק באמצעות פתק והחזקת 0.1 גרם קוקאין ו-0.7 גרם הרואין. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם הנע בין 12-36 חודשי מאסר**, וגזר על הנאשם עונש של 24 חודשי מאסר. יצוין כי לאותו נאשם לא היו הרשעות קודמות. בית המשפט העליון דחה את הערעור, תוך שצוין כי הטלת האימה על הכספרית ועצם השוד, ראויים לענישה המשקפת ביטוי לשאט נפש מעבירות מעין אלה, וצורך בהרתעת היחיד והרבים, מה גם שהעונש שהוטל הוא מדוד בנסיבות ואינו חורג ממתחם הענישה הראוי.

ע"פ 606/13 **חכמון נ' מדינת ישראל** (11.12.2013) - שם דובר על נאשם בעל עבר פלילי, אשר הורשע על יסוד הודאתו באירוע אחד של שוד בנק באמצעות פתק, ושדד בין 3,000-4,000 ₪. בית המשפט המחוזי השית עליו עונש של **24 חודשי מאסר בפועל**. בית המשפט העליון הותיר את העונש על כנו.

ע"פ 2146/13 **בן דלק נ' מדינת ישראל** (25.7.2013) - שם דובר על נאשם צעיר, נעדר עבר פלילי, אשר הורשע על יסוד הודאתו בעבירה של שוד באמצעות חפץ הנחזה להיות אקדח, בכך שנכנס לסניף דואר כשהוא רעול פנים, כיוון את האקדח לעבר הפקידה והורה לה להעביר לו כסף. הנאשם שדד 2,020 ₪. בית המשפט קבע **מתחם שנע בין 10-36 חודשי מאסר** והשית עליו 11 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש וציין כי מדובר בעונש "קל על-פי כך קנה-מידה".

ת"פ (מחוזי חי') 21775-06-16 **מדינת ישראל נ' באר** (28.9.2016) - שם דובר על נאשם כבן 28, ללא עבר פלילי, אשר הורשע על יסוד הודאתו בעבירת שוד ללא שימוש בנשק או אלימות. הנאשם שדד 28,450 ₪. בית המשפט קבע **מתחם שנע בין 10-24 חודשי מאסר** והשית על הנאשם 12 חודשי מאסר בפועל.

ת"פ (מחוזי מרכז) 12033-02-15 **מדינת ישראל נ' עמרני** (24.11.2015) - שם דובר על נאשם שהורשע על יסוד הודאתו בביצוע עבירת שוד בנק באמצעות פתק בו נכתב שהוא חמוש ומסוכן. הנאשם שדד 17,000 ₪. בית המשפט קבע **מתחם שנע בין 10-36 חודשי מאסר**, עמד על נסיבותיו האישיות של הנאשם, מצבו הרפואי ועברו הפלילי אשר כלל שתי הרשעות בעבירות אלימות וסמים, והשית על הנאשם עונש של 20 חודשי מאסר בפועל. בהמלצת בית המשפט העליון, חזר בו המערער מהערעור שהגיש על חומרת העונש.

ת"פ (מחוזי מרכז) 21087-05-13 **מדינת ישראל נ' וונדמו** (12.12.2013) - שם דובר על נאשם כבן 22, נעדר עבר פלילי, אשר הורשע על יסוד הודאתו בשלושה מעשי שוד בנק אותם ביצע באמצעות פתק. בית המשפט קבע **מתחם שנע בין 12-24 חודשי מאסר** לכל אישום, והשית על הנאשם עונש כולל של 3 שנות מאסר בפועל.

22. על יסוד השיקולים שפורטו, הגעתי לכלל מסקנה כי **מתחם העונש ההולם בגין האירוע מושא האישום הראשון נע בין עונש של 6 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות לבין 20 חודשי מאסר בפועל; ומתחם העונש ההולם בגין האירוע מושא האישום השני נע, בהתאם לעמדת התביעה ואף שהיא משקפת עמדה מתונה יותר מזו שהבעתי בעניין גירגין, בין 12 חודשי מאסר ל-36 חודשי מאסר בפועל.**

קביעת העונש בתוך המתחם

23. ניתן להצביע על שתי קבוצות שיקולים המשפיעים על קביעת העונש המתאים.

24. **בקבוצת השיקולים הפועלים לחובת הנאשם** ומצדיקים קביעת עונש מתאים שאינו קרוב לרף התחתון של מתחמי הענישה, ניתן להצביע, בעיקר, על עברו הפלילי המכביד. עיון בגיליון הרשעותיו (**תע/1**), מלמד כי עסקין בנאשם שהורשע בעבר במגוון רחב של עבירות, ובכלל אלה: שוד, סמים, החזקת סכין, תקיפת שוטר ובריחה ממשמר חוקי; וריצה 8 עונשי מאסר, כש-4 מאסרים מתוכם היו בגין ביצוע עבירות שוד. הלכה למעשה, מדובר במי שריצה במצטבר כ-11 שנות מאסר בתקופת בגרותו. יחד עם זאת אציין כי הרשעתו האחרונה של הנאשם (בעבירת סמים, בגינה נדון ל-3 חודשי מאסר) משקפת עבירה שבוצעה בשנת 2005,

ואילו הרשעתו בעבירת שוד, בגינה נדון ל-4 שנות מאסר, משקפת עבירה שבוצעה שנת 2001. אף שאין עסקינן בעבר פלילי "טרי" ואף שברור שניתן למצוא חוט מקשר בין נסיבות חייו המורכבות של הנאשם לבין עברו הפלילי, יש לראות בהרשעותיו הקודמות של הנאשם כנתון בעל משקל בקביעת העונש המתאים.

25. **בקבוצת השיקולים בעלי הפוטנציאל הממתן** ניתן למנות את אלה הקשורה לנסיבות חייו המורכבות, להשלכת העונש על בני משפחתו, למצבו הבריאותי, ולקבלת האחריות.

(א) כעולה מהתסקירים השונים, הנאשם ניהל אורך חיים התמכרותי משך שנים רבות, כאשר באותה תקופה אף ביצע עבירות פליליות בעטין ריצה עונשי מאסר. דווקא על רקע הנתונים האמורים, ניתן לראות בתקופת הזמן שבין שחרורו ממאסרו (2009) לבין מועד ביצוע העבירות בעניינו (2017) כתקופה בה הצליח הנאשם להתמודד בהצלחה רבה עם קשייו ודפוסיו ההתמכרותיים ולהקים משפחה חמה וערכית.

ראה בהקשר זה עדותה המרגשת של אשתו, ממנה ניתן על הן תמיכתה בנאשם והן התמיכה לה היא זוכה מהנאשם, גם נוכח מחלתה:

"הכרנו אני וירון לפני כ- 10 שנים. אני הייתי משתמשת, חסרת בית. ברצף של גמילות שלא היו נפסקות, הייתי נכנסת ויוצאת. לאחר שהנאשם לקח אותי תחת חסותו ועזר לי להשתקם. גם כמובן היו לי תיקים במשטרה, והיום אני נקייה מזה 10 שנים. יש לנו שני ילדים מוצלחים ב"ה, עובדת, ואף עובדת מצטיינת. עבדתי בבי פארם ועכשיו ביוחננוף כקופאית. כעיקרון, ירון הוא גם בתור בעל וגם בתור בן ואב, איש למופת. מה שקרה זה, לי נורא קשה עם זה, ומקווה שזה כבר ייגמר ב"ה ולטובת הילדים, זה מאוד משפיע על הילדה. עד היום הוא לא נמצא בבית, ואני מתעוררת בלילה ורצה לחפש אותו בבית (בוכה...). אני מאוד מקווה שעם כל מה שקרה מה שקרה, הוא לקח את עצמו בידיים. סה"כ הוא גם היה עובד מצטיין בעבודתו, עבד הרבה שנים. סה"כ הוא עמד טוב על הרגליים עד המקרה הזה" (פרו' עמ' 26-27).

אשת הנאשם אף תיארה את המחלה בה חלתה (ראו המסמך הרפואי - **נע/5**), את הקשר המיוחד הקיים בין הנאשם לילדיו הרכים בשנים (הבת בת 6.5 שנים, והבן שנולד לפני מספר חודשים), וכן אירוע אלים במסגרתו הותקף הנאשם על רקע הלוואה שנאלץ לקחת ב"שוק האפור" [לנאשם חובות נוספים במסגרת תיקי הוצל"פ **נע/1**].

בנוסף, ובתקופה הרלוונטית, התמודד הנאשם עם מחלתו הקשה של אביו (שלמים נפטר), ובעקבות כך נאלץ לעזוב את עבודתו בה התמיד משך מספר שנים.

נלמד מטיעון הסניגורית, ודומה כי גם התביעה לא חלקה כך, כי צירוף כלל הנתונים והנסיבות הם אלה שעמדו ביסוד המשבר אליו נקלע הנאשם אשר בעיצומו ביצע את העבירות בעניינו.

אמנם, אין לראות בכלל הנתונים שפורטו לעיל ככאלה היוצרים "חסינות" מפני ענישה הולמת, אך דומני כי יש בהם כדי ללמד כיצד, לאחר שנים בהם שיקם הנאשם את חייו, עבד בצורה מסודרת (**נע/2**) והקים משפחה, חזר לבצע עבירות, ומשכך ראיתי באותם נתונים כדי להוות גורם ממתן בענישה.

(ב) כפי שפורט לעיל, לנאשם שני ילדים רכים בשנים, ועל רקע נתונה המורכבים של אשתו (לרבות

מחלתה), ברור כי לשליחתו למאסר ממושך תהינה השלכות גם על מצבם. מטעמי צנעת הפרט לא ראיתי להרחיב בעניין, ואסתפק בהפניה לאופן בו תוארה ההתדרדרות במצבה של בתו בתקופת מעצרו של הנאשם (פרו' עמ' 30 ש' 4-5, וכן מסמך העו"ס עמית בן יעקב ממרכז יסעור (נע/3)).

שיקולים בדבר "הפגיעה של העונש במשפחתו של הנאשם" הוזכרו בסעיף 40 לא חוק העונשין כשיקולים לגיטימיים לקביעת העונש המתאים, והדברים יפים לענייננו, בוודאי כאשר עסקינן באשה שאינה בקו הבריאות ובעלת נתונים מורכבים כאשת הנאשם, ובשני קטינים רכים בשנים התלויים בו.

(ג) נתתי דעתי למצבו הבריאותי של הנאשם, כעולה מהמסמכים השונים שהוגשו (נע/4), וכן לאותו נתון בדבר טראומה שחוזה בעברו (נע/6).

(ד) הנאשם קיבל אחריות מלאה על מעשיו, ולצד ההיבט הכרוך בחסכון בזמן ציבורי, קיים היבט חשוב מכך הקשור להפנמת הפסול במעשים. בתי המשפט רואים בהודאה וקבלת האחריות כנתון בעל השפעה ממתנת בענישה, וכך יש לנהוג אף בענייננו.

26. בכל הנוגע להליך השיקומי שתואר בתסקירי שירות המבחן - אין חולק כי ההליך לא הוביל לתוצאות המיוחלות, ומשכך - אינני סבור כי ניתן לראותו ככזה המצדיק הקלה משמעותית בעונש מהסוג לו עתרה הסניגורית. הנאשם אמנם שיתף פעולה, ולפרקים, על פי גורמי הטיפול, נראה כי נמצא "בכיוון הנכון", אך לצד זאת ידע ההליך קשיים, תוך שחלק מגורמי הטיפול הביעו אכזבה מהתנהלות הנאשם (וראו הנתונים שפורטו ביחס לתסקירי שירות המבחן).

27. בבואי לאזן בין כלל השיקולים, הגעתי למסקנה כי לא ניתן להימנע מהשתת עונש מאסר מאחורי סורג ובריח, ויש לדחות את טיעוני ההגנה בהקשר לאמור. יחד עם זאת, יש מקום לתת ביטוי למספר נתונים, אשר משקלם המצטבר יוביל לקביעת עונש מתון, שאין בו משום מיצוי הדין עם הנאשם.

28. באיזון המתחייב בין האינטרסים המנוגדים, מצאתי להטיל על הנאשם עונש כולל, כמפורט להלן:

א. 18 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בניכוי תקופת מעצרו שבין יום 2.4.2017 ועד יום 17.7.2017.

ב. 8 חודשי מאסר, אולם הנאשם לא יישא עונש זה, אלא אם יעבור תוך 3 שנים מיום שחרורו את אחת העבירות בהם הורשע או עבירת רכוש מסוג פשע.

ג. ניתן צו כללי למוצגים לשיקול דעת קצין משטרה ו/או התביעה.

הנאשם יתייצב ביום 8.3.20 במתקן "ניצן" או במתקן אחר עליו יורה שב"ס בהליך המיון המוקדם, ככל שיערך כזה. הערבויות שנקבעו בהליך המעצר יעמדו בתוקפן עד להתייצבות הנאשם לריצוי העונש.

זכות ערעור כחוק.

ניתן והודע היום כ"ד טבת תש"פ, 21/01/2020 במעמד הנוכחים.

עמוד 10

